https://doi.org/10.37193/BSFF.2019.28.01

VALORI SEMANTICO-PRAGMATICE ALE APOZIȚIEI ÎN LIMBA ROMÂNĂ VORBITĂ

Rozalia COLCIAR[*]

Semantic-Pragmatic Values of Apposition in Spoken Romanian

Abstract: The study approaches the apposition and the means of expressing the appositive relationship in spoken Romanian based on the material extracted from the published spoken language corpora (CORV, IV II and ROVA) which best illustrate the everyday discourse. The appositive relationship is a relatioships of discoursive equivalence between two coreferential linguistic sequences: basis (actual reference) and apposition (virtual reference). The apposition states another feature of the referee characterized by the first term in the commnunication, resuming and completing it. From the pragmatic point of view, the apposition is also a speech act, a discoursive strategy, marking the interrupted message in the form of a supplementary element through which the locutor doubles the first denomination. According to the classifications proposed by GALR II, we study, at clause and senttence levels, the nominal appositions (equative or attributive types), the appositive structures simple or complex (chained), resumative or multiple (analytic) and also semantic types of appositions (identifying, designating or rephrasing). We are going to identify the appositive structures marked by *apposemes* (adverbs having a metalinguistic function, whose role is to explain the appositive relationship), such as: *adică* (such as), *și anume* (namely), *altfel spus* (in other words), *mai bine zis* (better said), *mai exact* (more exactly), *respectiv* (i.e.).

Keywords: *spoken language, apposition, appositive relationship, coreferenciality, discoursive strategy.*

1. Considerații teoretice

În lingvistica românească, apoziția și raportul apozitiv au stat sub semnul controverselor interpretative.

Abordările tradiționale tratează apoziția din perspectiva raportului de subordonare, de dependență, considerând-o ca o unitate sintactică, o variantă de realizare a atributului, respectiv „atribut substantival, indiferent de cazul termenului determinat sau acordat în caz cu acesta”[1]. Alte abordări[2] interpretează apoziția prin prisma relației sintactice de nondependență, în

[*] Cerc. șt. II dr., Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu” al Academiei Române din Cluj-Napoca, str. Racoviță, nr. 21, Cluj-Napoca (rozaliac@yahoo.com).

[1] GLR II 1966: 128.

[2] Guțu Romalo 1973: 41-45, Teodorescu 1974: 5-8, LRC 1978: 632.

BDD-A31215 © 2019 Editura Universității de Nord din Baia Mare
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.87 (2026-11-08 17:02:00 UTC)

cadrul căreia termenii implicați se află într-un raport de echivalență referențială și sintactică[3].

Abordări mai recente[4] susțin teza excluderii apoziției din rândul funcțiilor sintactice[5], considerând-o ca subsumabilă unei categorii sintactice distincte: „nonfuncția", alături de subiect și de nominalul în vocativ. Argumentul acestei teze este acela că apoziția este o construcție sintactică lipsită, în orice context, de mărcile specifice oricărui tip de relație sintactică și, prin însuși faptul de a se situa între paranteze, nu actualizează valențe.

Din perspectivă semantică, relația de apoziție este văzută ca o relație de „adordonare", alături de coordonare, expresie a unui raport nesintagmatic, în afara relațiilor de tip cazual[6] sau ca „expresia sintactică a intersectării a două sau mai multe perspective semantice din care este interpretată la un moment dat o aceeași realitate extralingvistică"[7]. C. Dimitriu[8] susține că între apoziție și antecedentul ei nu există sinonimie sintactică și, uneori, nici lexicală, deși acești termeni presupun o singură noțiune. Vorbitorul „traduce" baza pentru interlocutor printr-o apoziție, putând apoziționa cu informație semantică orice termen al codului.

Din punct de vedere semantic, apoziția și baza (sau suportul ei) sunt coreferențiale: primul termen al sintagmei, baza, introduce un referent în discurs, iar apoziția, ca al doilea termen, îl reia, dublându-l. Baza are deci funcția de a identifica referentul, iar apoziția, de a oferi detalii despre caracteristicile bazei, funcționând ca un „predicat semantic secundar"[9].

Din punct de vedere pragmatic, între apoziție și baza ei se stabilește o relație de echivalență discursivă, realizată prin activarea unor posibilități semantice, virtual prezente în matricea termenului. Potrivit GALR II[10], opinie căreia ne raliem și noi, sintagma apozitivă este un fapt lingvistic eminamente discursiv, un act de limbaj și o strategie discursivă, ea marcând o întrerupere a mesajului sub forma unui element suplimentar prin care locutorul dublează prima denumire. Același referent este introdus în enunț din două sau mai multe perspective diferite. Apoziția (referință virtuală) precizează o altă caracteristică a referentului introdus în comunicare prin primul termen (referință actuală), pe care îl reia și îl completează.

[3] Sunt abordări specifice sintaxei de tip structural. Cf. și DSL 2005: 64-65.
[4] Drașoveanu 1997: 75-76, Neamțu 2004, Pomian 2013: 125.
[5] Ideea apare și la Vulișici Alexandrescu 1995 și la Hodiș 2006: 128 ș.u.
[6] Diaconescu 1989: 127-205.
[7] Irimia1997: 510.
[8] 2002: 1498.
[9] GBLR 2010: 596.
[10] 2005: 620.

BDD-A31215 © 2019 Editura Universității de Nord din Baia Mare
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.87 (2026-11-08 17:02:00 UTC)

2. Apoziția în limba română vorbită

În conformitate cu clasificările propuse de GALR II[11], vom urmări, în prezenta lucrare, apoziția și modul de exprimare a relației apozitive în limba română vorbită. Materialul ilustrativ folosit în acest demers a fost excerptat din corpusurile de limbă română vorbită publicate: L. Dascălu Jinga, *Corpus de română vorbită* – CORV, *Interacțiunea verbală – IV* II și *Româna vorbită actuală* – ROVA. Considerăm că materialul este reprezentativ pentru *discursul cotidian*, un tip de discurs caracterizat prin informalitate și familiaritate cu interlocutorul[12], în care registrul de limbă utilizat este cel *colocvial* sau al *românei vorbite*, respectiv „limba vorbită de persoane cu nivel mediu și înalt de instrucție, în situații predominant informale (dar nu numai)”[13].

2.1. Din punct de vedere morfosintactic, tiparul apozitiv cel mai frecvent este reprezentat de două nominale coreferențiale, însă apoziția poate fi realizată prin orice parte de vorbire sau printr-o propoziție atributivă.

Realizarea prototipică a apoziției este cea nominală, distingându-se două tipuri de apoziții nominale: **ecuative** și **atributive**.

2.1.1.Apoziția ecuativă este un predicat secundar postpus bazei, care poate fi substituibil acesteia. Distincția dintre apoziție și bază se realizează doar în funcție de topică, schimbarea acesteia implicând inversarea rolurilor: baza devine apoziție, iar apoziția se transformă în bază:

(1) *noi noi făcusem↓* ***eu și cu loredana****↓ făcusem planu cum să faci să-nchizi balconu cu termopan* (*IV* II: 358);
(2) *# numai preşedintele sau vicepreşedintele #****judecătorul de serviciu****‹MARCNU primeşte cereri de # REAbilitare ›* (*ibidem*: 368);
(3) *doamna aia care a venit ieri↓****arhitecta****↑ îl are pe fi-su în î:# în franța* (ROVA: 65);
(4) *a murit↑ a murit. da ‹aTÂta avere↓* ***un colier și asta↓CINZEJ◡DĂ MII dă euro****?* (*ibidem*: 91)[14].

[11] 2005: 619-631.
[12] Acest tip discursiv se caracterizează, după Rovența-Frumușani (2005: 77), prin următoarele trăsături: apare în situații predominant informale, în planul vieții cotidiene; interlocutorii pot să aibă niveluri diferite de educație și să aparțină unor straturi sociale diferite; utilizează foarte rar specificări și generalizări; are o mare încărcătură afectivă; folosește clișee lingvistice și locuțiuni, evitând cuvintele abstracte, înlocuite prin parafrazări.
[13] Dascălu Jinga 2002: 22.
[14] În exemplele citate, am respectat modalitatea de transcriere utilizată de către autorii corpusului respectiv.

BDD-A31215 © 2019 Editura Universității de Nord din Baia Mare
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.87 (2026-11-08 17:02:00 UTC)

În cazul apoziției ecuative, dată fiind perfecta echivalență a termenilor, în absența relației apozitive, oricare dintre cei doi termeni acoperă integral referința termenului introdus în discurs.

2.1.2.Apoziția atributivă este un tip special de predicat secundar apozitiv, obligatoriu postpus bazei și nesubstituibil acesteia. Centrul grupului nominal din cadrul acestei apoziții este numai un substantiv comun nearticulat, dar însoțit, de obicei, de determinanți:

(1) *declarația conținută într-un text fluviu de o oră, cu o vădită intenție de senzație,* ***text*** *citit pe nerăsuflate ca un actor,* ***cititor*** *de texte comandate.* (*IV* II: 418);
(2) *Și-a cumpărat o blană de urs polar comandată direct de la Oslo↑... **urs** pă care ȘI eu l-am călărit în copilărie* (CORV: 117);
(3) *E vorba cu alte cuvinte↑ de a: /î: cerceta↑ trecutul aCElor /î: oameni care candidează pentru funcții. importante-n stat↑* ***membri ai Parlamentului↓ miniștri↓ președinți↓ ș-așa mai dăparte.*** (*ibidem*: 235).

După cum se poate constata în exemplele citate *supra*, apoziția atributivă este realizată printr-un substantiv „care denotă o proprietate a unui individ”[15].

2.2. Structuri apozitive

Elementele apozitive pot fi clasificate în funcție de varietatea lexicală și de virtualitățile semantice actualizate în context[16].

2.2.1. Din punctul de vedere al complexității structurii lexicale, se pot descrie două tipuri de structuri apozitive: (a) **apoziția simplă** și (b) **apoziția complexă** sau **înlănțuită**.

a) **Apoziția simplă** este reprezentată de structura prototipică, binară, în cadrul căreia baza este explicată printr-o structură dezvoltată, parafrazată sau specificată, elementele componente ale acestei structuri putând fi, opțional, însoțite de determinanți:

(1) *în /î: legislatura următoare↑ cel care va profera calomnii și inSULte de-aICI↓ de la tribuna Parlamentului↑ pe lÂNgă cei de astăzi↑ vor (sic!) fi eXACT Miron Cozma↑**„eROul” dumneavoastră**↑ pe care l-ați încurajat↑ și pe care-l stimați atât.* (CORV: 279);
(2) *# și când punea masa↑ și tăia o găină↑# bărBAtului îi dădea copanu [...]**partea ceamai bună***(ROVA: 71);

[15] GALR II 2005: 626.
[16] După Irimia (1997: 510), spre deosebire de celelalte relații sintactice, esența apoziției stă în modul specific de dezvoltare a complementarității sintaxă-semantică în actul de comunicare lingvistică.

BDD-A31215 © 2019 Editura Universității de Nord din Baia Mare
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.87 (2026-11-08 17:02:00 UTC)

(3) *ăsta↑ „șantieru în lucru" NU este jucat↓ pentru că la mijloc era chiar miza asta↓* ***era o casă*** (*ibidem*: 27);
(4) *așa ca strămoșii dumneavoastră* ***ardelenii*** *care mergeau la începutu secolu[lui.* (*IV* II: 389).

b) În cazul **apoziției complexe** sau **înlănțuite**, baza are o interpretare de tip listă; dintr-o sumă de variabile, sunt extrase, printr-un mecanism de identificare, elementele definitorii pentru entitatea prezentă în discurs:

(1) *Vi-l puteți, oare, imagina în postura de șef al statului,* ***factor de echilibru***, ***de mediere*** *între puterile statului, între forțele politice,* ***exponent*** *al statului în raport cu societatea civilă?* (*IV* II: 419);
(2) *Era hramul bisericii↑ ‹ dormeai noaptea la mănăstire↑ și-a doua zi era BÂLCI ›‹**LA:Nțuri↓MI:Ngii** (sic!) › /î:* ***înghețată pă‹ î bă:ț↓î ›Mere ro:șii↓*** (CORV: 98-99);
(3) *Înainte de emisiune m-a întrebat o tînără colaboratoare* ***douăzeci și de ani o fată inteligentă↑ cultivată↑*** *cu cine va fi studiou.* (*IV* II: 388);
(4) *lumea-n general citește mai de toate adică și: ă* ***literatură de consum cărțileacelea / denial stil sandra braun*** (*ibidem*: 380).

În cadrul acestor structuri, apozițiile pot fi atributive, aflate în raport de juxtapunere, precum în exemplele (1) și (2), ecuative – exemplul (3) sau atributivă însoțită de ecuativă – exemplul (4).

2.2.2. După capacitatea apoziției de a explicita sau de a sintetiza conținutul informațional al bazei, se disting: (a) apoziția multiplă sau analitică și (b) apoziția rezumativă (sau sintetică[17]).

a) În **apoziția multiplă** sau **analitică**, termenul secund, realizat structural ca termen multiplu, analizează, în elementele componente, planul semantic al bazei, care este deci reprezentată ca un întreg:

(1) *Vine scursura de-acolo↑ sau ce fac ăia.* ***Care fură↑ care fac droguri↑ care atacă↑ care nu știu ce*** (CORV: 133);
(2) *# am primit mâncare↑ venea gustare la ora unsprezece↑ #* ***HĂLCI de slănină și debrânză și # ro:șii și ardei și castraveți și Pâinela discreție***(ROVA: 95);
(3) *Și LÂNgă el este ȘCOAla↓* ***care a fost o casă foarte frumoasă: reședință↓ cucoLOAne↓ FOARte frumoasă casă*** (CORV: 71);
(4) *și culorile sînt: FOARti diversificati egzact ca la: Tegola:* ***roșu verdi galben deci toaticulorili cari sînt # posibile.*** (*IV* II: 316).

[17] Irimia 1997: 515.

BDD-A31215 © 2019 Editura Universității de Nord din Baia Mare
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.87 (2026-11-08 17:02:00 UTC)

Unitățile componente ale apoziției multiple sunt elemente autonome, aflate în raport de coordonare[18], chiar și atunci când sunt reprezentate de propoziții apozitive, precum în exemplele (1) și (3), care, deși nondependente sintactic de bază, aduc un „supliment de informație nonrestrictivă”[19].

b) **Apoziția rezumativă** sau **sintetică** reia, de obicei printr-un singur termen (termenul secund), o succesiune de unități coordonate care reprezintă baza. Acest termen concentrează, în planul său semantic, componentele semantice ale termenului-bază multiplu:

(1) *există o LUme țărănească↓ există o comuniTAte țărănească↓ care este aCEeași↓ la NUNȚI↓ la boTEzuri↓ la MORȚI↓* ***în ocaziile MARI ale vieții*** (CORV: 181);
(2) *în ceea ce privește modernizarea /î: locali‹î tăților↑› noastre↓ trecerea ruralului în ‹î urban↓› /î arhitec‹î tura î› rurală↓ ‹și-așa mai departe↓› **toate** care sunt prezente și care fiecare din ele ar putea constitui un subiect de discuție și de analiză.* (*ibidem*: 185);
(3) *B:le spală băile↓* [...] *io N-AȘ face.*
A: păi binențeLES. de la câini↓ de la pisici↓ de la ***tot.*** (ROVA: 111);
(4) B: și-atunci am avut și eu invitați din partea MEA↓ a venit și ța:ța↓ o venit el:E:na↓ [o venit valerică↓
*A: [**toți** o fost ai tăi.* (*ibidem*: 175).

Se pot întâlni, ca apoziții cu funcție rezumativă, și apozițiile „profrază”[20], în care baza este realizată propozițional. Aceste apoziții sunt reprezentate de pronumele relativ compus *ceea ce*[21] și de demonstrativul cu valoare neutră *asta*:

(5) *am fost la poli:clinica de care aparțin↑ și mi-au făcut un control↑ și mi-au zis „a:↓ pentru pe stradă NU prea mai aveți nevoie↑ ‹ că ați îmbătrânit↑” › [...] „vă trebuie numai pentru citit↑” și mi-au dat cu plus [...]* ***ceea ce*** *a fost o nenorocire pentru mine.* (ROVA: 39);
(6) *# la început zici ‹ „limbi corecte ideologic↓” ›* ***ceea ce*** *pare de-a dreptul pozitiv* (*ibidem*: 30);

[18] Vezi și Mircea, Farcaș, „Aspecte privind coordonarea în frază în subdialectul maramureșean“, în *Analele Universității din Oradea, Fascicula Limba și literatura română*, Editura Universității din Oradea, p. 167-175.
[19] GALR II 2005: 622.
[20] *ibidem*: 629.
[21] Este vorba despre „apoziția *relativă*/*deschisă*”, în cazul căreia corespondența semantică se stabilește între primul termen (baza), în toată dezvoltarea lui, și un component al termenului secund, respectiv pronumele relativ cu sens neutru *ceea ce*, „prin intermediul căruia se deschide o nouă perspectivă în dezvoltarea planului semantic al propoziției apozitive” (Irimia 1997: 511).

BDD-A31215 © 2019 Editura Universității de Nord din Baia Mare
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.87 (2026-11-08 17:02:00 UTC)

(7) *În mod normal↑ noi trebuia prin urmare↑ ca în clipa când am fost /î ‹ validați › dă parlamentul țării↑ să căpătăm↑ ca să spun așa↑ ‹ „CHEia” › dă la arhive.* ***Asta*** *e prevăzut în lege.* (CORV: 237-238);
(8) *Ceea ce s-a inventat și se inventează continuu↓și se perfecționează↓ este /î conTROlul socieTĂții↓ ‹„societății civile”↓ › cum spunem noi azi↑ asupra celor care se află la putere.* ***Asta*** *este perfecționarea democrației de fapt* (*ibidem*: 272);
(9) *și cad continuu în această iluzie.* ***Asta*** *este într-un fel o slăbiciune dar și-n același timp e e o dorință un fel de n-nostalgie inexplicabilă de a mă întoarce.* (*IV* II: 390).

Acest tip de apoziție, cu dezvoltare propozițională sau frastică, este considerat de către D. Irimia[22] ca o „apoziție interpretativă”, care sintetizează planul semantic global al termenului-bază, termenul secund având funcția de subiect într-un nucleu predicațional prin care se interpretează realitatea extralingvistică exprimată de termenul-bază.

2.2.3. Tipuri semantice de apoziții

În funcție de relația de echivalență stabilită între bază și termenul secund, se pot delimita, după GALR II[23], trei tipuri de apoziții: (a) **de identificare**, (b) **dedesemnare** și (c) **de reformulare**.

a) **Apoziția de identificare** relevă identitatea realității extralingvistice exprimate prin bază, al cărei conținut semantic este, cel mai frecvent, nedeterminat:

(1) *Mai am și de-alea de: rândul trecut↓* ***de la Casa Veche*** *sau...* (CORV: 205);
(2) *și E o situație la care guvernul ar trebui să reflecTEze↓* ***aceea a subvenționării***(*ibidem*: 264);
(3) *dar eu deci nu mai merg pă: aceASTA:↓ ‹* ***pă pă recurs la executare*** *și merg pă îndreptarea erorii materiale* (*IV* II: 369);
(4) *NU-MI place [...] chestia asta↓* ***să obosesc***. (ROVA: 150);
(5) *persoanele în vîrstă↓* ***pensionari*** *nici ei nu mai știu cîte zile mai au de trăit↑ s-apuce să cumpere↓* (*IV* II: 373);
(6) *ne-a spus unu din ei↑* ***un tinerel***↑ *Concentrați-vă↓ eu acuma am să emit energie.* (CORV: 135).

Având în vedere exemplele citate *supra*, se poate constata faptul că, sub aspect lexico-gramatical, în apoziția de identificare, termenul-bază este reprezentat mai ales printr-un pronume/adjectiv demonstrativ - exemplele

[22] 1997: 514.
[23] 2005: 629.

BDD-A31215 © 2019 Editura Universității de Nord din Baia Mare
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.87 (2026-11-08 17:02:00 UTC)

(1), (3) și (4), nehotărât – exemplul (6) sau printr-un substantiv abstract – exemplele (2), (4) și (5).

b) **Apoziția de desemnare**[24] este inversul celei de identificare, termenul secund, mai puțin specific decât baza, realizând o prezentare sau o descriere a realității exprimate prin termenul-bază:

(1) *am văzut și prin aeroPORT↓ la Paris↓ de exemplu↓ erau.../ă Dulciuri vieneze↓ și erau toate astea↓ cu Linzer (linţăr)↓* ***cu: tot felul de:...specialități.*** (CORV: 123);
(2) *pentru Profesor↑ /ă institutu ăsta a fost /ă:...biserica dânsului↓* ***adică...ceva: maimult chiar decât faMIlia*** *pot să spun.* (*ibidem*: 161);
(3) *B:au făcut ăștia: î: sînt două SAIturi↓ (=*engl. *site-uri) # î: „pițipoanca”↑*
A:așa.
B:și „cocalari” # ***adică d-ăștia care să dau ei î: importanți↓ da sînt neicanimeni↓*** (ROVA: 66);
(4) *La linia de start, s-au aliniat câteva broscuțe,* ***un număr considerabil.*** (*IV* II: 427).

c) **Apoziția de reformulare**[25] se bazează pe un raport de sinonimie, la nivel lexical sau frastic, fiind o reinterpretare lexicală a bazei:

(1) *și-a cumpărat două fotolii de piele roșie↑* ***ălea*** *care mai există la Sohodol.* (CORV: 117);
(2) *Totuși, cum v-ați dat biografia la întors, cum ați devenit din dușman al americanilor,* ***mâncătorii de oameni****, nu-i așa, proamerican?* (*ibidem*: 417);
(3) *Activitatea noastră,* ***această meserie****, dacă vreți, este, nu numai este că este o meserie nobilă, dar este extrem de asemănătoare cu cea a medicului.* (*IV* II: 432);
(4) *Eu↑* ***care eram întotdeauna↓ cu dureri de spi‹nare↓› obo‹sită↓› nu știu ce↓*** *eram dup-o zi foarte grea↑ am urcat ca o capră neagră↑ n-aveam nici pe dracu.* (CORV: 142);
(5) *vă primim↓ acum aici↑* ***în acest loc sfânt al Bisericii noastre↑*** *cu bucuria IMnului biblic Binecuvântat este.Cel ce vine-n numele Domnului↓* (*ibidem*: 281).

[24] „Apoziție descriptivă”, după Irimia 1997: 513.
[25] „Apoziție denominativă” (*ibidem*).

BDD-A31215 © 2019 Editura Universității de Nord din Baia Mare
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.87 (2026-11-08 17:02:00 UTC)

Exemplele redate ilustrează faptul că ambii termeni ai relației apozitive sunt desemnați în același grad; termenul secund numește realitatea extralingvistică descrisă de termenul-bază sau o decodifică.

2.2.4. Mărci apozitive

În enunț, apoziția poate fi semnalată prin mărci lexico-semantice, prozodice sau grafice.

La nivel lexico-semantic, apoziția poate fi marcată prin *apozeme*, reprezentate de adverbe/locuțiuni adverbiale cu funcție metalingvistică, având rolul de a explicita relația apozitivă, construcții de tipul *adică, și anume, mai precis, respectiv, cu alte cuvinte, ca săspunem așa* ș.a.:

(1) *E dă presupus că...totu să va concentra pă ceea ce în titlul legii să numește deconspirarea activității Securității ca poliție politică↑* ***adică****. cercetarea↓ istorică↓ științifică↓ a proce‹durilor Securității› a docu‹mentelor rămase de pe urma ei↓›* (CORV: 240);

(2) *l-am /ă reîntîlnit pe: Victor Jinga la: canalu: Dun- (AK) Dunărea-Marea Neagră se numea pe-atunci↑ la: (AK)* ***ș-anume*** *la: /ă: colonia de muncă Peninsula.* (*ibidem*: 182);

(3) *delimitarea limbajului filozofic a fost practic UN DEMERS ABANDONAT↓ # chiar și de stilistica funcțională care ‹să conceapă limbajul filozofic ca un produs hibrid situat undeva între limbajul literaturii și cel al științei› ă* ***sau mai precis*** *ca un tip de limbaj științific CARE [...] tinde să-mprumute trăsăturile limbajului literaturii.* (*IV* II: 375);

(4) *noi ne adresăm pentru Fiecare problemă celui care le deține↑* ***respectiv*** *deținătorilor dă arhive cunoscuți.* (CORV: 238);

(5) *Deci SEva Comtimului /î:****ca să spunem așa*** *sau ‹PĂRțile BU›ne-ale Comtimului nu s-au exploatat deCÂT numai prin intermediul acestor firme.* (*ibidem*: 265);

(6) A:TOdeauna a fost lumea AȘa. # ca să ducă o căsnicie↓ șaizeci: de ani cât trăiau↓ o viață de om↑# o duceau așa: NU că era așa: pă roze↓ [...] da trebuia să știe femeia [...].
B: ***cu alte cuvinte*** *căsniciile:# mai ales la țară au rezistat zeci de ani datorită înțelepciunii [femeii.* (ROVA: 71).

3. Considerații finale

Din exemplele de limbă română vorbită analizate, ilustrative pentru discursul oral, se poate deduce faptul că, dincolo de aspectul morfo-sintactic, aspectul semantico-pragmatic este definitoriu pentru relația apozitivă, în cazul căreia unitățile angajate în relație devin echivalente contextual. Apoziția trebuie privită (și) ca un act de limbaj, ca o strategie discursivă cu o anumită intenție de comunicare. Pe lângă aspectul

BDD-A31215 © 2019 Editura Universității de Nord din Baia Mare
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.87 (2026-11-08 17:02:00 UTC)

informativ și fatic al discursului, se poate decela și un aspect argumentativ al acestuia, bazat pe o intenție *persuasivă*. Majoritatea enunțurilor citate aparțin unor dialoguri caracterizate printr-o puternică tendință monologică și sunt de tip cooperativ, nonpolemic și nonconflictual (cu o mică excepție: aceea a monologului adresat specific dezbaterilor electorale). Reluările prin reformulare, întâlnite în cadrul relației apozitive, sunt de fapt completări confirmative ale tezei enunțate anterior, menite a provoca reafirmarea sau reconfirmarea opiniei deja existente. Ele susțin discursul și asigură viabilitatea schimbului verbal.

De asemenea, prin caracterul emfatic și afectiv pe care îl implică, apoziția devine, la rândul ei, un mijloc de manifestare a subiectivității în discurs.

ABREVIERI BIBLIOGRAFICE. SIGLE

a) SURSE:

CORV = Laurenția Dascălu Jinga, *Corpus de română vorbită (CORV). Eșantioane*, București, Editura Oscar Print, 2002.

IV II =*Interacțiunea verbală (IV II). Aspecte teoretice și aplicative. Corpus*, coordonator: Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, București, Editura Universității din București, 2007.

ROVA =*Româna vorbită actuală (ROVA). Corpus și studii*, coord.: Laurenția Dascălu Jinga, București, Editura Academiei Române, 2011.

b) BIBLIOGRAFIE:

Dascălu Jinga 2002 = Laurenția Dascălu Jinga, *Corpus de română vorbită (CORV). Eșantioane*, București, Editura Oscar Print.

Diaconescu 1989 = Ion Diaconescu, *Probleme de sintaxă a limbii române actuale*, București, Editura Științifică și Enciclopedică.

Dimitriu 2002 = Corneliu Dimitriu, *Tratat de gramatică alimbii române, vol. II,Sintaxa*, Iași, Editura Institutul European.

Drașoveanu 1997 = D. D. Drașoveanu, *Teze și antiteze în sintaxa limbii române*, Cluj-Napoca, Editura Clusium.

DSL 2005 = Angela Bidu-Vrănceanu *et alii*, *Dicționar de științe ale limbii*, București Editura Nemira.

Farcaş 2005 = Ioan-Mircea Farcaş, ,,Aspecte privind coordonarea în frază în subdialectul maramureșean", în *Analele Universității din Oradea, Fascicula Limba și literatura română*, Editura Universității din Oradea, p. 167-175.

GALR II 2005 =*Gramatica limbii române II. Enunțul*, București, Editura Academiei Române.

BDD-A31215 © 2019 Editura Universității de Nord din Baia Mare
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.87 (2026-11-08 17:02:00 UTC)

GBLR 2010 =*Gramatica de bază a limbii române*, Coordonator: Gabriela Pană-Dindelegan, București, Editura Univers Enciclopedic Gold.

GLR II 1966 =*Gramatica limbii române*, vol. II, București, Editura Academiei R.S.R.

Guțu Romalo 1973 = Valeria Guțu Romalo, *Sintaxa limbii române. Probleme șiinterpretări*, București, Editura Didactică și Pedagogică.

Hodiș 2006 = Viorel Hodiș, *Articole și studii*, vol. I, Cluj-Napoca, Editura Risoprint.

Irimia 1997 = Dumitru Irimia, *Gramatica limbii române*, Iași, Editura Polirom.

LRC 1978 = Iorgu Iordan, Vladimir Robu, *Limba română contemporană*, București, Editura Didactică și Pedagogică.

Neamțu 2004 = G. G. Neamțu, *Dinamica problemelor controversate de morfosintaxă alimbii române.* Curs ținut la Facultatea de Litere a UBB din Cluj-Napoca, anul universitar 2003-2004.

Pomian 2013 = Ionuț Pomian, *Observații pe marginea conceptelor sintactice de procazși profuncție în sintaxa limbii române*, în „Dacoromania", serie nouă, XVIII, 2013, nr. 2, Cluj-Napoca, p.120-131.

Rovența-Frumușani 2005 = Daniela Rovența-Frumușani, *Analiza discursului. Ipoteze* și *ipostaze*, București, Editura Tritonic.

Teodorescu 1974 = Ecaterina Teodorescu, *Raportul apozitiv și cel predicativ*, în „Analele științifice ale Universității «Al. I. Cuza» din Iași", Iași, 1974, p. 5-8.

Vulișici Alexandrescu 1995 = Maria Vulișici Alexandrescu, *Sintaxa limbii române*, Oradea, Editura Imprimeriei de Vest.

BDD-A31215 © 2019 Editura Universității de Nord din Baia Mare
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.87 (2026-11-08 17:02:00 UTC)